

Qərbi Azərbaycan İcması-nın vaxtilə erməni vandallarının törətdikləri qırğınlar nəticəsində dədə-baba yurdlarından qaçqın və köçkün düşmüş insanlarla, onların ailə üzvləri ilə keçirdiyi görüşlər öz aktuallığı ilə fərqlənir. Bu görüşlərdə qonarma erməni iddiaları və milli-mədəni irsimizə dair əsl həqiqətlər genişliyi ilə ictimaiyyətə çatdırılır.

Milli Məclisin Səhiyyə komitəsinin sədri, Qərbi Azərbaycan İcmasının Ağsaqqallar Şurasının sədri Əhliman Əmiraslanovun fikrincə, "Qərbi Azərbaycan məsələsi barədə əhalimizdə ətraflı məlumatlar mövcuddur və bu, bizim uğurlu fəaliyyətimizin nəticəsidir".

Son dövrlərdə Qərbi Azərbaycan məsələsi ilə bağlı ölkəmizin şəhər və rayonlarında keçirilən görüşlər, aparılan dinləmələr artıq bir ənənəyə çevrilib. Bu günlərdə isə Qax rayonunda "Qərbi Azərbaycana qayıdış tarixi zərurətdir" mövzusunda elmi-praktik konfrans keçirilib.

Qərbi Azərbaycan İcması və Qax Rayon İcra Hakimiyyətinin təşkilatçılığı ilə keçirilən tədbir iki hissədən ibarət olub. Rəsmi hissədə tədbir iştirakçıları əvvəlcə Ulu Öndərin abidəsi önünə gül dəstələri düzərək, xatirəsini ehtiramla yad ediblər. Tədbirin bədii hissəsində aşiq musiqisi səsləndirilib, yallı ifa olunub, Qərbi Azərbaycanın zəngin mətbəxi nümayiş etdirilib, mədəni irsini əks etdirən sərgi təşkil olunub.

Tədbirin açılışında Qərbi Azərbaycanla bağlı videoçarx nümayiş etdirilib. Əvvəlcə Qax Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Musa Şekiliyev tədbirin mahiyyəti barədə məlumat verərək konfransın Qərbi Azərbaycan həqiqətlərinin təbliğində mühüm əhəmiyyət kəsb etdiyini vurğulayıb.

Qərbi Azərbaycan İcmasının İdarə Heyətinin sədri, Milli Məclis

Ermənistan hakimiyyəti Qərbi Azərbaycan torpaqlarının əzəli sakinlərinin təhlükəsiz qayıdışına şərait yaratmalıdır

Bunun üçün beynəlxalq ictimaiyyət İrəvana təzyiq göstərməlidir

sin deputatı Əziz Ələkbərli çıxışında qərbi azərbaycanlıların öz evlərindən mərhələlərlə deportasiya edildiklərindən, ağırlı proses zamanı yaşadıkları müsibətlərdən bəhs edib. O, Qərbi Azərbaycana qayıdışın zərurət olduğunu vurğulayıb, soydaşlarımızın sülh yolu ilə, təhlükəsiz və ləyaqətli şəkildə doğma yurdlarına qayıdışının aspektlərindən danışib.

Qərbi Azərbaycan İcması İdarə Heyətinin üzvü, Keşişkənd rayon İcmasının sədri, professor Mahirə Hüseynova konfransın Qaxda keçirilməsinin önəmini və elmi-praktiki xarakter daşmasını xüsusi vurğulayıb. Professor tarixi Azərbaycan torpaqlarında həyata keçirilən deportasiyalar, maddi və qeyri-maddi mədəni irsi ilə bağlı araşdırmalarının indi və gələcək nəsilər üçün önəmini diqqətə çatdırıb.

Bakıda da Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti (AzMİU) və Qərbi Azərbaycan İcmasının (QAI) birgə təşkilatçılığı ilə "Qərbi Azərbaycan: Tarixi Ədalət və Qayıdış" mövzusunda konfrans keçirilib.

Millət vəkillərinin, ali təhsil müəssisələrinin rəhbərlərinin, ictimai-siyasi xadimlərin, ziyalıların iştirak etdiyi konfrans Ulu Öndər Heydər Əliyevin və ərəzi bütövlüyümüz uğrunda canlarından keçmiş şəhidlərin əziz xatirəsinin birdəqiqəlik sükutla yad edilməsi, Dövlət himninin səsləndirilməsi ilə başlayıb.

Sonra universitetin Memarlıq fakültəsində yaradılan "Qərbi Azərbaycan memarlıq irsinin təd-

qiqi" laboratoriyasının açılış mərasimi baş tutub. Bildirilib ki, laboratoriyanın əsas hədəfi Qərbi Azərbaycanın qədim memarlıq nümunələrinin sistemli şəkildə araşdırılması, sənədləşdirilməsi və gələcək nəsilərə çatdırılmasıdır. Qeyd olunub ki, laboratoriyada Qərbi Azərbaycanla bağlı aparılacaq elmi-tədqiqatlar tarixi torpaqlarımızdakı memarlıq abidələrinin öyrənilməsi ilə yanaşı, Ermənistanın Azərbaycanın tarixi torpaqlarında xalqımıza məxsus mədəni və memarlıq izlərini silmək məqsədilə həyata keçirdiyi siyasətin əsl mahiyyətini ortaya çıxarmağa imkan verəcək. Həyata keçirilən tədqiqatlar Qərbi Azərbaycanda yerləşən abidələrin tarixi, memarlıq və mədəni kontekstdə daşdığı xüs-

siyyətləri ortaya çıxararaq, ermənilərin bu sahədə formalaşdırdığı saxta konsepsiyanı elmi əsaslarla birdəfəlik təkzib edəcək.

AzMİU-nun rektoru, Əməkdar memar, professor Gülçöhrə Məmmədova çıxışında bildirib ki, Qərbi Azərbaycan yalnız coğrafi məkan deyil, bu torpaqlarda doğulmuş, yaşayıb-yaratmış minlərlə azərbaycanlının keçmişi, kimliyi və yaddasıdır. Qərbi Azərbaycan xalqımızın mədəni irsinin mühüm dayaqlarından biridir. Bu torpaqlarda xalqımızın əsrlərlə formalaşdırdığı zəngin memarlıq nümunələri - məscidlər, türbələr, körpülər, karvansaralar, yaşayış evləri və digər monumental tikililər mövcud olmuşdur. Təəssüf ki, erməni təcavüzkarlarının məqsədyönlü fəaliyyəti nəticəsində bu

abidələrin böyük əksəriyyəti ya dağıdılmış, ya da saxtalaşdırılmışdır.

Professor daha sonra bildirmişdir ki, AzMİU olaraq bizim borcumuz təkcə memarlıq irsimizi öyrənmək deyil, həm də onun gerçək tarixini gələcək nəsillərə çatdırmaq, dünya ictimaiyyətinə təqdim etməkdir. "Qərbi Azərbaycan memarlıq irsinin tədqiqi" laboratoriyası məhz bu istiqamətdə konkret elmi fəaliyyətlərin icrasına yönələcək. Bu laboratoriyada aparılacaq tədqiqatlar həm Qərbi Azərbaycan ərazisində xalqımıza məxsus memarlıq irsinin sənədləşdirilməsi, həm də bu sahədə aparılan saxtalaşdırma cəhdlərinin ifşası baxımından mühüm rol oynayacaq.

Çıxışlarda vurğulanıb ki, Qərbi Azərbaycana qayıdışla bağlı Azərbaycan dövləti tərəfindən strateji addımlar atılır, beynəlxalq ictimaiyyət məlumatlandırılır və Ermənistanın etnik təmizləmə siyasəti ifşa olunur. 2022-ci ildə yaradılan Qərbi Azərbaycan İcması bu prosesin hüquqi və mədəni əsaslarının formalaşdırılmasında fəal iştirak edir. İcma deportasiya olunmuş soydaşlarımızın hüquqlarının müdafiəsi, tarixi və mədəni irsinin qorunması, həmçinin bu irsin dünya miqyasında tanıtılması istiqamətində mühüm işlər görür.

Qərbi Azərbaycana qayıdış təkcə tarixi ədalətin bərpası deyil, həm də milli kimliyin qorunması baxımından vacibdir. Bu məqsədə xalqın iradəsi və dövlətin siyasi qətiyyəti ilə nail olunacağına böyük inam var.

Qərbi Azərbaycan İcması İdarə Heyətinin sədri, Milli Məclisin deputatı Əziz Ələkbərli jurnalistlərə müsahibəsində bildirib ki, Qərbi Azərbaycanda zəngin mədəni irsimiz, çoxlu memarlıq abidələrimiz var. Zaman-zaman onların bir hissəsi erməniləşdirilib, bir hissəsi isə ermənilər tərəfindən məhv edilib. Şübhəsiz ki, Memarlıq və İnşaat Universitetində açılan yeni laboratoriyada bu istiqamətdə tədqiqatlar davam etdiriləcək. Bu universitetdə belə bir laboratoriyanın açılması həm də ona görə əhəmiyyətlidir ki, rektor Gülçöhrə Məmmədovanın özü bu sahədə respublikada böyük mütəxəssislərdən biridir. Hesab edirəm ki, bütün bu amillər Qərbi Azərbaycanda mədəni abidələrimizin öyrənilməsində öz rolunu oynayacaq.

Ə.Ələkbərli universitetdə belə tədbirlərin keçirilməsini çox yüksək qiymətləndirərək qeyd edib ki, Qərbi Azərbaycana qayıdış ideyasını universitet auditoriyasına çatdırmaq çox böyük əhəmiyyətə malikdir. Çünki bu auditoriyalarda yetişən mütəxəssislər sabah digər auditoriyalara daxil olacaqlar. Belə tədbirlər bizim tarixi torpaqlarımıza qayıdışımızı bir az da yaxınlaşdırır.

Aprelin 24-də Qərbi Azərbaycan İcması dünya ictimaiyyətinə və beynəlxalq təşkilatlara bu kimi tədbirlərin ruhunu və məqsədini özündə əks etdirən bəyanat ünvanlayıb. Bəyanatda deyilir: "Qərbi Azərbaycan İcması ədalətə əsaslanan davamlı sülhə və barışığa nail olmaq üçün qərbi azərbaycanlıların qayıdış hüququ və

onların mədəni irsi barədə beynəlxalq ictimaiyyəti məlumatlandırmaqda davam edir. Ermənistan tərəfi bu cür tədbirlərdən və təqdim edilmiş məlumatlardan düzgün nəticə çıxarmaq, törətdiyi hüquq pozuntuları və ədalətsizliyə görə öz məsuliyyətini etiraf etmək və qərbi azərbaycanlıların qayıdışına şərait yaratmaq əvəzinə, həqiqətin ortaya çıxarılmasına və barışığa xidmət edən addımlarımıza qarşı çıxır.

Bu günlərdə erməni apostol kilsəsi və əsas hədəfi guya mədəni irsin qorunması olan "Monumentwatch" adlı qurum Varşavada keçirilən "Mədəni yaddaşımızda Qərbi Azərbaycan" adlı sərgi ilə bağlı iftira və təhdid dolu bəyanatlar yayıblar.

Bəyanatda daha sonra vurğulanır ki, Ermənistan hakimiyyət orqanlarının təşkilatçılığı ilə atılan bu addımlar Ermənistan hökumətinin sülh və barışıq istəmədiyini, bu ölkədə dərin kök salmış irqçilik və dözümsüzlüyü nümayiş etdirir. Çox təəssüf ki, erməni apostol kilsəsi və mədəni abidələrlə bağlı Azərbaycana olmazın iftiralar atan "Monumentwatch" təşkilatı indiki Ermənistan ərazisində cəmi bir əsr əvvəl rəsmi dövlət qeydiyyatında olmuş 269 məsciddən 268-nin məhv edilməsinə və 500-dən artıq azərbaycanlı məzarlığının dağıdılmasına necə haqq qazandırır.

Qərbi Azərbaycan İcması erməni apostol kilsəsi və "Monumentwatch" adlı ekstremist qurumun təhdid və iftira yolu ilə həqiqətlərin ört-basdır edilməsinə xidmət edən, dözümsüzlük yayan və barışığa mane olan bu addımlarını qəti şəkildə qınayır və beynəlxalq ictimaiyyəti Ermənistan ərazisindəki Azərbaycan mədəni irsinin bərpası və qorunması üçün bu dövlətə təzyiq etməyə çağırır.

***Rəhman SALMANLI,
"Azərbaycan"***